Εύγλωττη «Γλωσσοκοπάνα»

Μία παράσταση ως ορχήστρα δωματίου που αναδίδει τις υπαινικτικές μελωδίες του Μαριβώ χαρτογραφώντας τις πολλαπλές παραλλαγές μιας αλάνθαστης θεατρικότητας

Της Κ. ΡΑΠΑΝΑΚΗ

Μετά το θάνατο του Μολιέρου, ο Μαριβώ φέρνει τις δικές του καινοτομίες στο θέατρο. Οσον αφορά στο ιστορικό υπόβαθρο πολύ σημαντικό είναι το γεγονός ότι το 1716 στο Παρίσι ήλθε ένας νέος ιταλικός θίασος καλεσμένος από τον τότε αντιβασιλέα, Δούκα της Ορλεάνης, προς αντικατάσταση των παλαιότερων Ιταλών κωμωδών οι οποίοι με διαταγή του Λουδοβίκου ΙΔ' το 1697 είχαν διωχθεί. Οι καινούργιοι επέστρεψαν στο ίδιο θέατρο, το «Hotel de Bourgogne», όπως και πριν το 1697. Οι Ιταλοί κωμωδοί το 1723 ονομάζονται «Βασιλικός Θίασος».

Αυτόν τον νέο ιταλικό θίασο τον διηύθυνε ο Λουίτζι Ρικκομπόνι. Η συνεργασία του με τον Μαριβώ έδειξε μία άλλη οπτική του θεάτρου στον ίδιο των κωμωδιογράφο ο οποίος διέκρινε τη διαφορά στο παίξιμο, στην κίνηση, στη φυσικότητα σε επίπεδο ερμηνείας. Ο Μαριβώ αξιοποιώντας θεματικά τις κοινωνικές συμβάσεις της εποχής του έγραψε έργα μεσ' από μία απόλυτα δεξιοτεχνική χρήση της γλώσσας ώστε το «μαριβωντάζ» καθιερώθηκε επίσημα ως ορολογία - «καινοτομία στο διάλογο της κλασικής κωμωδίας». Επιπλέον, σε επίπεδο υποκριτικής μεσ' από το φυσικό παίξιμο ο Μαριβώ προσπάθησε να δείξει στους ηθοποιούς του πόσο σημαντικό είναι να παίζουν με απλότητα. Σύμφωνα με τα όσα λέει ο Ντ' Αλαμπέρ για τον Μαριβώ, «οι ηθοποιοί να μην φαίνονται, σε καμία στιγμή, ότι συναισθάνονται την αξία αυτού που λένε», την οποία όμως οι θεατές αντιλαμβάνονται μέσα από λόγια που κατά τα φαινόμενα μιλούν για άλλα πράγματα». Οπως και να έχει το πράγμα, κατά τη μετά τον Μολιέρο εποχή, ο Μαριβώ εισήγαγε καινοτομίες στα θεατρικά δρώμενα παρ' όλο που μέχρι το τέλος του 19ου αιώνα θεωρούσαν, τον Μαριβώ σαν ένα από τους «ελάσσονες δημιουργούς του 18ου αιώνα».

Στο θέατρο «Τόπος Αλλού» παρουσιάζεται φέτος για δεύτερη χρονιά και δυστυχώς για λίγες ακόμη παραστάσεις «Η γλωσσοκοπάνα» του Μαριβώ. Πρόκειται για ένα έργο του οποίου το χειρόγραφο απόκτησε ένας παράξενος συλλέκτης θεατρικών έργων, ο Πον ντε Βελ, ο οποίος συνήθιζε να βρίσκεται στο φιλολογικό σαλόνι της θείας του κυρίας Ντε Τανσέν το οποίο επισκεπτόταν και ο Μαριβώ. Ο Πον Ντε Βελ πλήρωνε πολλά χρήματα για ν' αποκτήσει χειρόγραφα έργων τα οποία δεν είχαν παιχτεί. Μετά τον θάνατό του στη συλλογή του βρέθηκε και «Η γλωσσοκοπάνα» έργο που δεν είχε παρουσιαστεί από τους Ιταλούς κωμωδούς εκείνη την εποχή.

Μεσ' απ' τη «Γλωσσοκοπάνα» ο Μαριβώ χαμογελάει ειρωνικά σχολιάζοντας καυστικά τις κοινωνικές συμβάσεις της Γαλλίας στην εποχή του όπου οι ταξικές διακρίσεις προστατεύονται, διατηρούνται και προωθούνται μεσ' από τον γάμο. Στη «Γλωσσοκοπάνα» ο Μαριβώ εκθέτει τις άκρως περιοριστικές συνιστάμενες του καιρού του, όπου ο γάμος αποτελεί την επικύρωση αλλά και σύσφιξη των κοινωνικών διακρίσεων ενώ ο έρωτας μεταξύ ατόμων διαφορετικών κοινωνικών τάξεων ούτε συζητείται, ως μη ευπρεπής, αφού άλλωστε ο έρωτας καθορίζεται από τις κοινωνικές συμβάσεις και όχι από τα συναισθήματα των ανθρώπων.

Στη συγκεκριμένη παράσταση η μεταγραφή του έργου στην ελληνική γλώσσα μεσ' απ' την αξιόλογη μετάφραση του Ανδρέα Στάικου έδωσε όλες τις γλωσσικές διακυμάνσεις με ευκρίνεια, σαφήνεια και επάρκεια νοήματος. Ο Νίκος Καμτσής σκηνοθέτησε με ευρυματικότητα αγγίζοντας τα στεγανά του έργου χωρίς να τα παραβιάζει. Δημιούργησε ταμπλώ, εστίες θεατρικότητας, γωνίες ποίησης, αναδεικνύοντας τις κωμικές πλευρές του κειμένου, χωρίς να καταφεύγει στην υποδόρια υφή της χοντροκομμένης φάρσας. Τα υπέροχα κοστούμια εποχής της Μ. Πανάγου αλλά και η σκηνοθετική οπτική η οποία λειτούργησε αφαιρετικά - υπαινικτικά, δημιούργησαν χρωματικές αποχρώσεις μιας τρισδιάστατης εικόνα η οποία αντί να βαραίνει το κείμενο λειτούργησε επεξηγηματικά γεμίζοντας την ατμόσφαιρα με το άρωμα της Κομεντί Φρανσέζ.

Η Μίνα Αδαμάκη υποδύθηκε την κυρία Αλαίν, τη «γλωσσοκοπάνα» απογειώνοντας την παράσταση με μία εκπληκτική ερμηνεία όπου η κίνηση, η έκφραση, το σκέρτσο, η πόζα καθώς και η εκφορά του λόγου ζωγράφισαν ανάγλυφα πόντο - πόντο το συγκεκριμένο χαρακτήρα του Μαριβώ. Αλλά και η Μιράντα Ζαφειροπούλου σχεδίασε τη δεσποινίδα Αμπέρ με λεπτομέρεια, έξοχη τεχνική, απόλυτο συντονισμό κινήσεων και εκφράσεων επιτείνοντας τη συγγραφική οπτική της σάτιρας για την υπερώριμη δεσποινίδα η οποία θέλει να παντρευτεί ένα σχεδόν εικοσάχρονο που σίγουρα θα 'ταν γιος της αν όχι εγγονός της. Πολύ καλά έπαιξε και ο Γιώργος Στριφτάρης στο ρόλο του Λα Βαλλέ αλλά και οι υπόλοιποι ηθοποιοί της παράστασης υποδύθηκαν εξαίρετα τους ρόλους τους. Πρόκειται για μία πάρα πολύ καλή παράσταση η οποία καλό θα είναι να συνεχιστεί και να μην κατέβει τόσο γρήγορα.